

**Методичні рекомендації щодо викладання фізики
в закладах загальної середньої освіти
у 2024/2025 навчальному році**

**Рекомендації щодо організації оцінювання
в 7 класі з фізики**

*Вадим Гавронський, старший викладач кафедри
природничо-математичної освіти і технологій Інституту
післядипломної освіти Київського столичного університету імені
Бориса Грінченка*

Впровадження формувального та підсумкового оцінювання під час реалізації НУШ з фізики в 7 класі потребує комплексного підходу, який має відповідати принципам НУШ (Нової української школи) та сучасним методам навчання. Кожний з цих видів оцінювання має власну дидактичну мету, методичні властивості, інструментарій тощо. Розглянемо їх.

Формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання спрямоване на підтримку учнів під час навчального процесу та допомогу у розумінні складного матеріалу. Воно не є оцінкою результату, а орієнтоване на розвиток навичок, корекцію знань та стимулювання до самостійного навчання.

1. Цілі формувального оцінювання:

- виявити рівень розуміння учнями матеріалу;
- надати зворотний зв'язок для учнів щодо їх прогресу;
- допомогти виявити прогалини в знаннях та скоригувати підходи до навчання;
- сприяти розвитку навичок критичного мислення, аналізу та саморефлексії.

Методи формувального оцінювання:

- запитання та дискусії (вчитель може ставити відкриті запитання під час уроку для оцінки розуміння учнями теми);
- усне опитування (індивідуальне, групове тощо);
- спостереження;
- аналіз портфоліо;
- письмові завдання (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ);
- практичні завдання (виконання невеликих вправ або експериментів на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах з подальшою самооцінкою та обговоренням завдання; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проєкт; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);

- завдання із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);
- самооцінювання, взаємооцінювання;
- рефлексія (під час уроку або після його завершення учні можуть коротко описати, що нового дізналися, що залишилося незрозумілим);
- комплексне, що поєднує різні способи й засоби оцінювання

2. Інструменти.

- 1) онлайн-тести (наприклад, Google Forms);
- 2) інтерактивні ресурси (Padlet, Kahoot, Phet);
- 3) зошити спостережень або записи експериментів.

Підсумкове оцінювання

Підсумкове оцінювання орієнтоване на перевірку знань та навичок, які учні засвоїли протягом навчального періоду (теми, семестру, навчального року). Воно дозволяє оцінити кінцевий результат навчання.

1. Цілі підсумкового оцінювання:

- визначити рівень знань та навичок учнів на певному етапі навчання;
- порівняти досягнення учнів із запланованими цілями;
- створити умови для подальшого навчання та розвитку.

2. Методи підсумкового оцінювання.

Тематичні контрольні роботи. Тести, письмові роботи, які охоплюють ключові теми, вивчені протягом певного періоду.

Письмові роботи або проєкти. Учні можуть писати есе або створювати проєкти, що демонструють їхнє розуміння фізичних законів і явищ.

Лабораторні роботи. Перевірка практичних навичок, як-от виконання експериментів і формулювання висновків.

Підсумкові тести. Оцінка загальної підготовки на кінець семестру або навчального року.

3. Інструменти:

- письмові завдання.
- комп'ютеризовані тести (Quizizz, Google Forms тощо).
- захист проєктів або експериментальних досліджень.

Рекомендації щодо впровадження оцінювання в 7 класі з фізики:

1. **Планування та інтеграція оцінювання.** Формувальне та підсумкове оцінювання повинно бути впроваджено послідовно. Формувальне оцінювання має стати невід'ємною частиною уроків, а підсумкове - використовуватись після завершення певних етапів навчання.

2. **Постійний зворотній зв'язок.** Учні мають регулярно отримувати рекомендації щодо своїх досягнень. Зворотний зв'язок має бути конструктивним і спонукати до вдосконалення.
3. **Різноманітність методів.** Використовуйте різні методи оцінювання, аби охопити всі види діяльності та вміння учнів. Це дасть можливість учням виявити свої сильні сторони.
4. **Спільна робота з учнями.** Залучайте учнів до обговорення критеріїв оцінювання, аби вони краще розуміли очікування та були відповідальними за своє навчання.
5. **У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності,** зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), можете ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.
6. **Конфіденційність інформації.** Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденників учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.
7. **Підсумкові роботи** можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.
8. Для **формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів** навчання за семестр можете запропонувати учнівству виконати:
 - комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями;
 - окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.
9. **Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення** можете встановлювати самостійно.

Такі підходи дозволяють забезпечити якісну підготовку учнів з фізики в рамках НУШ, стимулюючи їх до активного навчання та розвитку навичок самостійного мислення.